

Nina Tuominen (juontaja):

Moikka ja iloista syksyä kaikille! Sekä tervetuloa LAB Talkiin kuuntelemaan, miten luontokulttuurista tehdään matkailutuote. Miksi jonkun paikan nimi on Pyhäniemi? Tai miksi jotakin edelleen kutsutaan Kolmenpuun paikaksi, vaikka puita ei ole siinä ollut enää aikoihin? Tietäjät tietävät, eli paikalliset asukkaat. Heillä on kertoa kotipaikastaan tarinoita, jotka ovat osa niin sanottua luonnon kulttuuriperintöä. Kulttuuriperinnöstä voi ammentaa paitsi tarinoita jälkikasvulle, ne voidaan myös tuotteistaa vaikkapa uusiksi matkailupalveluiksi. Miksi ja miten? No sitä minä en tiedä, mutta tästä meillä ovat tänään kertomassa LAB:in TKI-asiantuntija Minna Ahlstén ja Ilona Tuomi, joka on tutkijana Suomen erämuseosäätiössä. Tervetuloa!

Minna Ahlstén ja Ilona Tuomi:

Kiitos!

Nina Tuominen (juontaja):

Aloitetaan Ilonasta, eli kerro Ilona ensin erämuseosäätiön toiminnasta ja miten luontokulttuuri ja sen kerääminen liittyy teihin?

Ilona Tuomi:

Joo, toimin tosiaan tutkijana Suomen erämuseosäätiössä, joka on vuonna 2021 perustettu säätiö. Ja minkä takia kyseinen puulaaki laitettiin pystyyn, oli se, että Suomessa on jo ainakin 30 vuotta mietitty, että olisi tilaus ja tarve valtakunnalliselle erämuseolle. Eli museolle, joka ei ainoastaan sisällä metsästystä, Suomessahan on nykyään toimii Riihimäellä Suomen metsästysmuseum, mutta jossa olisi sitten kalastus mukana ja lisäksi muut eränkäyntiin liittyvät aiheet, kuten retkeily ja sitten kutsuisiko sitä nyt sitten keräilyksi. Eli kaikki tällainen, kun lähdetään Puolukkaan tai Sieneen, jota itse asiassa juuri nyt leikkaan, että aika monet suomalaiset tuolla tekevät, niin että miten saadaan kaikki tämä yhteen museoon. Ja jokaisia vuosia sitten tätä lähdettiin sitten suuremmin viemään eteenpäin ja tehtiin tällainen kilpailutus ympäri Suomen, että mikä paikkakunta nyt sitten olisi sopiva erämuseolle tulevalle sellaiselle, ja Imatra voitti tämän haun. Ja sinne ollaan tekemässä uutta erämuseota, ja tätä tehtävää varten sitten perustettiin Suomen erämuseosäätiö, eli suunnitellaan sitä tulevaa museota.

Se, miten luontokulttuuri sitten liittyy erämuseosäätiön niin aivan oleellisella tavalla, eli tulevan museonkin nimi, se pitkä nimi on Suomen erä- ja luontokulttuurimuseo, eli näkyy ihan siinä nimessä asti. Eli tutkitaan ja esitellään erityisesti nyt sitten tätä suomalaista luontosuhdetta, millainen se on, miten se on muuttunut aikojen saatossa ja näin pois päin. Eli semmoista hommaa ollaan tekemässä, ja yksi tulevan museon tällaisia ihan tärkeimpiä kärkiä, jos sanotaan näin, niin on elävä kulttuuriperintö, elävä perintö, ja se on onneksi nyt myös isossa osassa tätä hanketta, jossa sitä nyt kerätään sitten Etelä-Karjalan puolelta. Eli sellaisia kulttuuriperintöjä. Olisiko Minnalla jotain tähän lisättävää?

Minna Ahlstén:

Joo, ja toi luonnon kulttuuriperintöhän on sinänsä siis aika kiehtova aihe, koska se muuttuu ja se kehittyy ihan jatkuvasti. Ja se tekee siitä aika kiinnostavaa, koska sitten se tarkoittaa myös sitä, että se voi tarkoittaa vähän eri ihmisille eri asiaa, mutta kuitenkin se aina kietoutuu sitten niihin samoihin teemoihin. Ja aika usein se on hyvin paikkasidonnaista, eli eri paikkakunnilla se luonnon kulttuuriperintö voi näyttäytyä aika erilaisena ja omaleimaisena, vaikka sitten ihan varmastikin siellä on niitä elementtejä, mitkä ovat kaikkialla aika lailla samat.

Nina Tuominen (juontaja):

Niin, että esimerkiksi sienestetään joka puolella Suomea. Minä ainakin tunnustanut saman teokseen kantarelli jahtiin osallistujaksi. Minä olen koko ajan sieltä keltaista kultaa etsimässä metsästä.

Minna Ahlstén:

Kyllä ja sitten taas ne sienestys tarinat, niin ne voi paikan mukaan olla hyvinkin erilaisia, että mitä sientä siellä jahdataan ja millaisissa olosuhteissa. Ja ilmeisesti niistä sienestyspaikoistakin ollaan hyvin vaitonaisia yleensä, omistushaluisia, että se tässä on tullut myös esille, että se on hyvin tärkeää.

Ilona Tuomi:

Kyllä, jos löytää matsutakeja, niin sitä ei noin vaan kerrottakaan naapurille, että mistä ne löytyvät. Mutta ihan niin kuin Minna sanoi, niin paikkasidonnaista, mutta se mitä se noin suuremmissa mittakaavassa sitten on tämä eläväperintö, niin tapoja, tarinoita, uskomuksia, kaikkia sitä, mikä liittyy joko ihan fyysisiin luonnon paikkoihin. Otetaan nyt tässä Etelä-Karjalaisia esimerkkejä, kun siellä on tätä hanketta pyöritetty. Esimerkiksi Kummakivi, joka varmasti on niille kuuntelijoille, jotka retkeilevät niin tuttu paikka. Se on semmoinen “must see”, siinä on pakko ottaa se kuva, missä ihminen kannattelee sitä lähes ilmassa leijuvaa kiveä, valtavaa siirtolohkareta.

Niin se voi olla joku tällainen ihan fyysinen paikka, mihin liittyy niitä tarinoita. Tai sitten se voi olla täysin aineeton, otetaan toinen esimerkki Etelä-Karjalasta, kaikki, no ainakin varttuneimmat kuuntelijat muistavat Ruokolahden leijonan. Niin tämänhän nyt on tällaista luonnon kulttuuriperintöä, jos mikä olkoonkin, että leijona ei ainakaan enää ole fyysinen. Ja sitä nyt on minun ainakin vaikea sanoa, että oliko se silloin fyysinen vai ei.

Nina Tuominen (juontaja):

Aivan. No missä tämä Kummakivi on? Missä pääsen kannattelemaan kiveä, joka on olevinaan ilmassa?

Ilona Tuomi:

Sekin on Ruokolahdella, eli nyt kaikki sankoin joukoin voi samalla metsästä leijonaa ja käydä ihmettelemässä Kummakiveä ja ottaa selfien.

Nina Tuominen (juontaja):

Mahtavaa. Aivan. No itse asiassa hyvin selvensit tähän alkuun jo kaikkea mitä tähän aiheeseen liittyy, mutta miten luonnon kulttuuriperintö, puhuttiin siitä, että se siirtyy sukupolvelta toiselle, niin miten se siirtyy se luonnon kulttuuriperintö?

Ilona Tuomi:

No se mitä tässä meidän hankkeessamme ollaan, meillä on ollut sellaiset tietyt teemat, joista on kerätty tarinoita ja ne on nyt tähän tulevan erämuseon teemoihin liittyviä, eli metsästys, kalastus, keräily ja retkeily ja näihin on keskitytty. Ja näissä aika useasti mitä enemmän ihmisiä on haastatellut, niin käy ilmi, että yleensä ne ovat isovanhemmilta, että se on yleensä ollut se ukki tai taata tai pappa, joka on ensimmäistä kertaa vienyt, vaikka mato-ongelle, tai sitten on mummon kanssa ehkä pienellä pakollakin niitä puolukoita kerätty, mutta sitten myöhemmin se alkaa maistua vähän eri tavalla.

Kaikki näistä ei ole ollut semmoisia, että ensi kosketusharrastukseen oli semmoinen “jee jee”, joskus ne tuntuvat pakkopullaltakin. Mutta tuota aika paljon isovanhemmilta. Sitten jotkut ovat,

esimerkiksi retkeily on ehkä sellainen, että se tulee ihmisille jotenkin ystäväpiiriin myötä ehkä enemmän, tai sitten kun on perustettu perhe, niin se on sellainen, mitä voidaan koko perheellä lähteä tekemään. Nämä aiheet ainakin tuntuvat siirtyvän sukupolvelta toiselle, vaikka tekniikat muuttuvat ja varusteet muuttuvat, niin se perustekeminen siirtyy isältä, pojalta, äidiltä, tyttärelle, mummolta.

Ilona Tuomi:

Kyllä minä komppaan tuota, että me on mökillä oltu paljon tänä kesänä, tai paljon ja paljon, mutta joka tapauksessa niin naapurit asustaa siellä myöskin meidän kesäpaikan lähellä, eli ovat sielläkin myös naapureita. Ja kalapaikat, eli heiltä on saatu tietoa kalapaikoista, mutta ei tietenkään parhaista, eli niistä toisiksi parhaista. Tai sienipaikat, niin ne ovat toisiksi parhaat, että parhaat pidetään itsellä, mutta ehkä sit lapsille just kertoo enemmän ja sitten varsinkin sitten lapsenlapsille. Ehkä toi on sitä suomalaista luontokulttuuriperintöä, että kerrotaan se toisiksi paras paikka.

Nina Tuominen (juontaja):

Just näin. Mitäs Minna?

Minna AhlStén:

Kyllä. Joo, no siis minä tykkään tästä kysymyksestä ensinnäkin sen takia, että se on aika kiinnostavaa lähteä miettimään, mites nyt sitten ne kaupunkilaistuneet nykynuoret, ne lukiolaiset siellä kaupungin sykkeessä, ketkä ei välttämättä itse hakeudutaan niin paljon sen luontokulttuurin äärelle. Saattaa olla niitä keskuspuistoja siellä ja metsiä ja tällaista, mutta sitten se, että oikeasti maaseudulla pääsisi vähän fiilistelemään sitä, että mitä se siellä on, ja mitä tämä tällainen eräily, mitä retkeily on. Eikä sillä. Tämä nyt on aika stereotyyppistä, mutta se on hauska ajatusleikki, että miten me voimme tuoda esimerkiksi tässä hankkeessa tämä aihe lähemmäs sellaisia henkilöitä, ketkä ei välttämättä oikein itse hakeudu sen äärelle. He saattavat olla siellä enemmän netin syövereissä tai muutenkin nykyään nuorilla näitä ärsykeitähän on tosi paljon koko ajan jatkuvasti ja se näkyy myös keskittymisessä.

Tämä luontokulttuurihan on se paikka, mikä voisi ehkä auttaa jopa siinä keskittymisotkuissa, missä siinä ollaan, niin rentoutumaan ja keskittymään hetkeen ja nauttimaan siitä. Mutta se, että ensin täytyy oikeasti tavoittaa ne sillä sanomalla, että meillä on luontokulttuuria Suomessa, joka on suomalaista ja omaleimaista jopa paikka kunnille ja sitä kannattaa lähteä kokemaan ja aistimaan sinne paikan päälle. Mutta pitääkö meidän ujuttaa se sosiaaliseen mediaan tai pitääkö meidän ujuttaa se videoihin tai podcasteihin tai peleihin. Niin, että sehän meillä tässä on kivaa tässä hankkeessa, että päästään vähän miettimään sitä.

Ilona Tuomi:

Joo. Ja kyllä minä tunnistan itsestäni myös, että kyllähän minulla puhelin on kotona yleensä koko ajan, niin kuin kädessä jotain, joko pelaan, katson jotain, luen uutisia, katson sosiaalista mediaa. Mutta meillä on kesämökki, jossa ei ole vettä eikä sähköä, eli puhelinta ei saa ladattua. Niin kun olin neljä päivää siellä, enkä saanut puhelinta ladattua, niin eipä tullut katsottua puhelinta ollenkaan. Vaan sitten olin oikeasti siellä luonnon äärellä ja tein niitä fyysisiä hommia siellä, mitä riittää paljon, mutta kuitenkin se teki tosi hyvää. Ja sitten kun tulin kotiin sieltä, niin minulla ei heti ensimmäisenä tullut mieleen, että nyt rupeen puhelinta selaamaan. Mieli rauhoittuu, kun on luonnossa. Olet oikeassa Minna siinä.

Minna AhlStén:

Ihan hyvä. Koulussahan pitäisi olla vaikka jo alakoulussa, eli peruskoulussa pitäisi olla jo

semmoinen viikon puheliton luontoviikko, että ne vietäisi joka oppitunnilla vaan luontoa tiedättekö opiskelemaan. Sehän olisi tosi hyvä!

Ilona Tuomi:

Ja jossain määrin sitä ilmeisesti nyt vähän tehdään jo, en tiedä ala-asteesta tai yläasteesta, mutta ainakin näin korkeakouluasteilla, niin kyllähän sielläkin kursseja on, missä itse asiassa meidät laitetaan sinne metsään halailemaan puita hetkeksi ja aistimaan sitä, että mitä siitä tulee, mutta kyllä siinä on vissiperä, että se voisi auttaa.

Minna Ahlstén:

Toi on jännä, mitä sanoit tästä tekniikasta, koska kun on tehnyt näitä tämän hankkeen myötä haastatteluja, niin huomaa, että miten se tekniikka on hiipinyt sellaisiin harrastuksiin, jota on ehkä perinteisesti ne ollut sellaisen, vaikka aina on käytetty sen ajan parasta tekniikkaa. Retkeilijöillä on aina ollut sen ajan parhaat välineet, mutta se, että miten se tekniikka on tullut sinne nyt tosi massiivisesti, että kalastajat pystyvät tutkilla katsomaan, että missä ne kalat on. Metsästäjät seuraavat koiria, niilläkin on tutkapannat kaulassa ja katsotaan, että missä se koira menee, eli tiedetään, missä se hirvi menee, ja sitten voidaan olla 19 ihmistä nuotiolla paistamassa makkaraa ja tuijottamassa puhelinta, ja sitten se yksi on siellä sen koiran kanssa.

Mutta tämä on semmoinen, mikä jakaa hirveästi mielipiteitä siellä harrastajienkin, että onkos se, jotkut kaipaavat, että oli se nyt hienompaa aikaa, kun ei ollut sitä, ja pääsi paremmin siihen juuri sinne luontoon, ja ei ollut sitä ulkoista ärsykettä. Mutta sitten toisaalta tämä on myös tuonut ihmisiä näiden harrastusten pariin, et esimerkiksi kalastuspuolella, niin moneen vetoaa se uusi tekniikka tosi paljon, että pääsee koittamaan sitten erilaisia asioita senkin puolesta, että on jännittävä kysymys nyt tämä tekniikka ja luonto, ja tekniikka luonnossa, ja näin päin pois, luontainen tekniikka.

Ilona Tuomi:

Kyllä, ja on olemassa tämmöinen, onkos se kalatutka, tai joku tämmöinen, minä en muista millä nimellä, mutta siis tämmöinen ihan nettisivusto, josta nähdään että mihin aikaan päivästä se kalaa kaikkein parhaiten syö, ja se liittyy johonkin kuun ja aurinkoon kiertoon, ja kaikkeen muuhun, mistä en myöskään ymmärrä mitään, mutta siis joo, jatkaakseni tuota. Mutta itse asiassa tuosta mulla herää sellainen kysymys, että miksi luonnon kulttuuriperintö on meille tärkeä, miksi on tärkeitä kertoa tarinoita?

Minna Ahlstén:

No minä ehkä sanoisin, että ne tarinat on jotenkin niin syvällä meissä ihmisissä, että se on niinkuin suuri osa meidän ihmisyyttä, että kaikki lähtee aina siitä tarinasta, että ehkä nyt tosi karrikoidusti voidaan ajatella niitä luola ihmisiä siellä nuotiolla, niin eiköhän sekin ole ollut sellaista tarinan kerrontaa, ja myöskin se, että mitä syötettä meille tulee, oli se puhelin tai telkkari tai muu, niin kaikkihan nekin on tarinoita, eli olen nyt henkilökohtaisesti sitä mieltä, että ihminen elää ja hengittää tarinaa koko ajan.

Ilona Tuomi:

Voisin lisätä tuohon, olen ihan samaa mieltä Ilonan kanssa, ja mietin sitä ehkä niin, että se on aika perinteistäkin, että kun me eletään näissä periaatteessa tarinoissa, niin yleensä niitä tallennetaan historian kirjoihin, ja historian kirjat on täynnä tarinoita, eletystä elämästä, ja me yritetään sitten katsoa taaksepäin niiden avulla, ja elää ehkä hieman paremmin tulevaisuudessa tai sitten oppia sieltä uusia vanhoja asioita. Mutta samaa se on tässä kulttuuriperinnön kanssa, että jos me ei niitä minnekään kirjata ylös, niin silloinhan se tarkoittaa

sitä, että ne vaan haihtuu pois jossakin vaiheessa sukupolvien saatossa, niin aina sieltä jotain katoaa, mutta yleensä ne pääpiirteet kyllä pysyy, ja nythän matkailussa esimerkiksi se on huomattu hyvin vahvasti, että meidän täytyy tarttua siihen kulttuuriperimään, mikä meillä on ollut aikojen saatosta asti, koska se on muovannut meitä, se muovaa sitä meidän identiteettiä, ei pelkästään matkailukohteena, vaan myös maana ja kansana ja paikkakuntalaisena, ja jos ne tarinat sitten ei ole tiedossa tai saatavilla, niin sitä identiteetistä ehkä murtuu sitten pienen pieniä palasia pois.

Ilona Tuomi:

Pikku hiljaa.

Nina Tuominen (juontaja):

Joo, ja hyvä kun otit esille tuon matkailun kannalta, kun jos ajattelee just turisteja, jotka tulee Suomeen, niin onhan nämä huikkeitä asioita, joskus jossain aikaisemmassa jaksossa puhuttiin just siitä, että ihmetellään, että miten voiko mennä tuonne metsään keräämään marjoja, voiko niitä sieltä ihan vapaasti ottaa, niin onhan nämä tämmöisiä asioita, jotka on meille itsestäänselvyyksiä, mutta sitten myöskin kulttuurisesti aika merkittäviä.

Jos minä on nyt oikein ymmärtänyt, että olette molemmat mukana luontokohteiden kulttuuriperinnöstä vetovoimaan rajaseudun matkailuhankkeessa, eikös näin, niin tässähän kootaan Etelä-Karjalan luonnon kulttuuriperintöön liittyviä tarinoita, niin miten te olette saaneet Etelä-Karjalaiset ihmiset tulemaan teille tarinoimaan?

Ilona Tuomi:

No itse olen huomannut, että ei ole vaikeita saada Etelä-Karjalaista ihmistä puhumaan.

Nina Tuominen (juontaja):

Vaan lopettamaan, niinkö?

Ilona Tuomi:

Se on ehkä enemmän ollut tässä haasteena, että nauhurista loppuu patterit, mutta se on positiivinen ongelma. Tätä on kerätty vähän eri tavoilla, meillä oli yksi Webropol-kysely, mutta huomattiin, että ihmiset ei niinkään halua ehkä kirjoittaa, vaan nämä nimenomaan ovat semmoista, mikä elää suullisessa perinteessä. Ja sitä myöten sitten on oltu parissa tämmöisessä tapahtumassa keräämässä, mutta sitten myös ihan yksilöhaastatteluja. Ja ne oikeastaan on hyvin organisesti järjestäytyneet, että kun ensimmäistä ihmistä haastattelin, niin hän sitten vinkkasi, että sinun pitäisi haastatella naapurin Seppoa ja sitten seuraavassa taajamassa tai kylässä asuvaa Ninaa, joka on huippurekeilijä ja sitten Nina puolestaan suositteli, että haastatteleva Pekkaa, että kukaan ei ole sellainen kalamies kuin Pekka. Nämä menivät hyvin tallain. Käytimme viidakkorumpua hyväksemme tässä, että saatiin haastateltavia ihmisiä, että se meni tosi mukavasti.

Minna Ahlstén:

Niin tästä taas on Ruokolahti erittäin hyvänä esimerkkinä. Heillä on viikoittain siellä tarinailtoja vaihtuvilla teemoilla, jossa paikalliset nimenomaan jakaa niitä tarinoita, mitä siellä sitten on tapahtunut heille. Ehkä siitä tarinaillasta tuli mieleen sellainenkin ajatus, että se on myös todella tärkeää, että miten luot sellaisen turvallisen tilan sille, että ihmiset voivat kokoontua yhteen ja jakaa niitä tarinoita. Erityisesti tuolla tavalla, kun siellä on enemmän porukkaa, mutta toki myös, jos siinä on yksi henkilö, kenen kanssa juttelet tai ketä haastattelet, että miten luot sellaisen ilmapiirin, jotta se toinen sitten myös uskaltaa ja kehtaa jakaa niitä tarinoita, mitkä saattavat tuntua, että eihän nämä nyt ole mitään, että sienessä välillä tuolla käynyt, mutta

oikeastaan niin sieltä löytyy nimenomaan ne siemenet, että mitkä on tosi tärkeitäkin. Okei, tällaista luontokulttuuria täällä harrastetaan.

Nina Tuominen (juontaja):

Elikkä kävittekö te ihan niin kuin fyysisesti siellä tarinaillassa, jompi, kumpi, oletteko te käynyt?

Ilona Tuomi ja Minna Ahlstén:

Oltiin molemmat siellä.

Nina Tuominen (juontaja):

Okei, mutta mistä sitä tietää, että jos joku kertoo tarinaa, legenda, mutta voihan ne olla, siis mistä sitä ikinä tietää?

Ilona Tuomi:

Nehän on osa sitä myös kulttuuriperintöä, siihen kuuluu kaikki. Ja olen sanonut, vaikkapa nyt kalastajien kanssa sitten ollut tekemisissä, että minä en ota kantaa siihen, että oliko se totta tosiaan 15-kilonen ahven, tai että kuinka paljon se silmien väli oli, että se todenmukaisuus ei nyt tässä ole se ykköskriteeri, vaan se tarina.

Nina Tuominen (juontaja):

Joo, mutta voin kertoa tähän sellaisen kalatarinan nyt, että olin siis tänä kesänä kalassa, tuossa loppukesästä, ja olin uistelin virvelin kanssa, ja en todellakaan itse vetänyt sitä eläintä, haukea sinne veneeseen, mutta kun minä sen nappasin kiinni siihen uistimeen, niin sain kaksi kalaa kerralla. Joo, ihan oikeasti sain kaksi kalaa kerralla, koska siinä oli semmoinen pieni joku hopean värinen kalaa, en siis katsonut, oliko se joku silakka muikku, mikä ikinä oli särjenpoikainen, joka oli tarttunut ensimmäisenä siihen uistimeen, ja sen jälkeen siihen oli tarttunut hauki, niin se oli huvittavan näköinen, kun tuli kaksi kalaa yhdellä heitolla tai vetelyllä, mutta päästiin sen sitten menemään, että saatiin ehjänä sitten pois, mutta tämmöinen kalatarina.

Ilona Tuomi:

Nyt teidän perheessänne on sitten uusi sanonta, että ei enää kahta kärpystä yhdellä iskulla, vaan kaksi kalaa yhdellä uistelulla tai näin, siitä tulee teidän omaa nyt luontokulttuuriperintöä.

Nina Tuominen (juontaja):

Noniin, hei, tämä on hyvä, että minä kerron tämän minun miehelleni sitten illalla, kun menen kotiin, niin kerron, että hei tällainen juttu. No siis nämä tarinat nyt ei kaikki varmaankaan jää minnekään pöytälaatikkoihin, vaan niistä pystytään jalostamaan uusia matkailutuotteita ja palveluita, Kertokaa, miten tämmöinen onnistuu, että miten näistä tarinosta saadaan sitten niitä uusia matkailutuotteita tai palveluita?

Minna Ahlstén:

Yksi tämä on työpajat, mitä tässä hankkeessa on järjestetty, ja nämä työpajat nimenomaan keskittyvät tuotteistamiseen, ja niitä on kaksin kappalein, että se vaati vain sen toisen henkilön siltä toiselta puolen pöytää, joka sanoi, että joo, tuo oli todella hyvä ja itse asiassa voisin antaa siihen tämän. Ja sitten siinä olikin jo valmis kokonaisuus. Ja saada ne ihmiset yhteen, koska sitten yksinään jos näitä päässään pyörittelee, tai entinen kollega aina sanoi, että päässään pyörittelee, niin jos näitä päässään pyörittelee yksinään, niin että se pääsee mihinkään, mutta se tarvitsee aina jotain vertaistukea tai juuri sitä sparrausta, tai joku sanoi, että entä tällainen, näin minulla olisi tässä pieni lisä sinulle, mutta hienoa, että on, tai kuka nyt on järjestänyt tilaisuudet, että nämä henkilöt ja nämä yritykset ja yhteisöt ovat päässeet yhteen.

Nina Tuominen (juontaja):

Ilona, onko sinulla tähän lisättävää vielä?

Ilona Tuomi:

Joo, on. Halusin liputtaa sen puolesta, että miten tärkeää yrittäjien yhteistyö on, koska varsinkin kun ollaan tuolla sitten kehien ulkopuolella ja ehkä vähän niin kuin, en tiedä, voiko sanoa pelipaikkojen ulkopuolella omasta mielestäni, niinhän ne ovat juuri niitä pelipaikkoja. Mutta se, että yrittäjät tekevät yhteistyötä, että niin kuin itse näkisin, varsinkin nyt kun puhutaan vaikka luontomatkailusta, että ne palveluketjut olisivat kunnossa, että kun sinne nyt saadaan sitten suomalainen tai ulkomaalainen matkailija, joka vaikka haluaisi mennä kalastamaan ja ei tunne kaloja eikä tiedä, ja hän sitten ostaa sen kalastuskurssin, niin sitten sieltä no hienoa, jos saadaan kala ja saadaan vielä itse kokattua se, mutta sitten jos käykin niin hullusti, että saamisena on pelkkää kokemusta, niin jossain ihan tämän ihmisen täytyy syödä ja sitten jossain täytyy majoittua ja kaikki nämä muut, että tavallaan olisi tarjota sitten se koko paketti. Ja sillä lailla omasta mielestäni ainakin niin yhteistyössä on nimenomaan se voima sitten, että saadaan sellaisia kiinnostavia monipuolisia sisältöjä näissä jutuissa.

Nina Tuominen (juontaja):

Ja se vielä mitä haluan kommentoida, mikä oli tällainen, tämän viisauden haluan nyt jakaa, koska kun meillä oli tämä tuotteistamistyöpaja, niin tuli tällainen uskomaton ahaa-elämys. Suomalaisille myydään tähän teemaan kuuluvia jonkinlaisia tuotteita, niin sanotaan nyt vaikka, että haluaisit myydä sieniretken, niin kukaan suomalainen ei lähde sieniretkelle, koska suomalainen voi lähteä sinne itse.

Mutta sitten, kun myyt, että "tunnista sienet" kurssi, niin suomalainen ajattelee, että no tuossapa on hyödyllinen kurssi, että minäpä lähden nyt oppimaan ne sienet sinne, että nyt on asiantuntijoita ja tästä on minulle hyötyä. Suomalaiselle pitää olla aina kurssi, ei kannata myydä melontaretkiä, kannattaa myydä melonnan alkeet-kurssi ja melonnan jatkokurssi. Tämä kaikille niille, jotka näiden asioiden kanssa painivat, niin jos haluatte suomalaiselle matkailijalle myydä, niin myykää kurssseja, mutta ulkomaiset turistit sitten he varmaan lähtevät sinne retkellekin.

Minna Ahlström:

Joo, totta. Kyllä minä heti tunnistan myös itseni tuossa noin, että melontaretki ei kiinnostaisi yhtään, mutta jos on melonnan alkeet-kurssi, niin jaa, no voisi ihan mennä lähteä oppimaan jotain uutta. Vaikka periaatteessa sama asia, sillä retkellä sinä voit oppia myös uutta.

Ilona Tuomi:

Nimenomaan joo, meillä on sen verran kunnianhimoa jotakin sisua tuolla, että aina täytyy vähän tehdä kaikesta tehokkaampaa ja mikäs sen parempaa, kun viettää mukavaa aikaa meloten, kun siinä oppii samalla.

Nina Tuominen (juontaja):

Kunhan se on hyödyllistä.

Ilona Tuomi:

Niin, kunhan se on hyödyllistä.

Nina Tuominen (juontaja):

No täytyy sanoa, että olisi vielä kiva kuulla joku esimerkki. Ilona, osaatko kertoa, mitä näissä työpajoissa on syntynyt?

Ilona Tuomi:

Siellä, kuten Minna sanoi, pata porisee, mutta sellaisia yksittäisiä juttuja, niin siellä esimerkiksi tällaista vähän pidempää elämyksellistä. Olisiko se nyt sitten pyörävaellus, pyöräretki? Pyöräretki kuulostaa nyt perin tylsältä, mutta en tiedä, voinko sanoa sitä pyöräkurssiksi nyt sitten, mutta ehkä pyörävaellus olisi sitten se termi. Sellaista siellä mietittiin, missä juuri sitten olisi näitä paikkoja, joissa pysähdytään ja olisi jotain nähtävää, koettavaa ja tietenkin ruoka nyt on tauoilla tärkeitä myös. Sitten siellä oli tällaista, mikä itseäni kutkutti aika paljon, että jos tämä markkinoille saadaan, niin minä olen menossa.

Se oli tällainen metsässä tapahtuva teatterielämys, jossa sitten katsojat ehkä ovat osa tätä teatteria ja siellä myös siellä oli sitten väliajalla, niin siellä oli, ellei muisti, niin täysin petä niin kolmen ruokalajin, paikalliseen lähituotettuun, metsästä kerättyyn ruokaan perustuva menu, että se kuulosti kyllä sellaiselta, että olen ostamassa itselleni ja kaikki sukulaisetkin saavat tämän joululahjaksi, kun tämä tuote toivottavasti saadaan markkinoille. Mutta sitten myös, nämä nyt olivat ehkä tällaisia hyvin ääriesimerkkejä, kyllä siellä sitten vähän ehkä tavallisempaakin, jos noin voi sanoa, niin oli.

Minna Ahlstén:

Niin ja eikä aina tarvitse ollakaan niin monimutkaista tai suurta, että se voi olla hyvin yksinkertainen idea.

Nina Tuominen (juontaja):

Miten sinun sukulaiset, niin ovatko he tyytyväisiä, kun saavat tämän joululahjaksi?

Ilona Tuomi:

He ovat kyllä tyytyväisiä. Aion kutsua sitä metsäteatterikurssiksi.

Minna Ahlstén:

Erittäin hyvä, erittäin hyvä. Me olemme jonossa ensimmäisenä sitten.

Nina Tuominen (juontaja):

Joo, mutta kuulostaa kyllä todella mielenkiintoiselta. Jäin tuossa aiemmin pohtimaan, että miksi on tärkeää miettiä uudenlaisia näitä matkailupalveluita ja käyttää tarinoita niissä, niin mitä te olette mieltä?

Minna Ahlstén:

Nyt varsinkin, kun me mietimme Etelä-Karjalaa tässä hankkeessa ja toimimme sillä alueella, niin toki tässä oli pieni korona myös alla, mutta nyt tämä maailman poliittinen tilanne on sellainen, että venäläisiä asiakkaita ei Etelä-Karjalassa enää näy. Ja se toki sitten aiheuttaa aika paljon ongelmia matkailulle, toki myös muulle elinkeinotoiminnalle, kun huomattavasti on vähentynyt sitten vierailijamäärät.

Ja senpä takia täytyy miettiä, että mistä niitä vierailijoita sitten voitaisiin saada, että olisiko esimerkiksi Keski-Eurooppa mahdollista potentiaalista asiakaskuntaa tai että miten sitten me suomalaisia enemmän vielä saataisiin ohjattua niillekin alueille. Ja tässä nyt nousee juuri nämä erilaiset teemat myös, että jos mietitään ihan matkailupalveluita ja että miten näitä tarinoita niissä käyttää, niin tämän metsästyksen, niin kuin Ilona tässä on tuonut esiin, että metsästys ja sienestys ja ruokaan liittyvät teemat, niin ne pyörivät tosi paljon myös näissä tarinoissa, mitä tässä on saatu kerättyä ja mitä meille on jaettu. Niin jos meillä on valmiina jo mahtavaa, tekee mieli sanoa tietokanta, mutta kun se on englantia, niin mikä se on? Tietokanta, tai joku

tietokanta, niin täynnä hyviä tarinoita, niin tottahan toki meidän kannattaa yrittää käyttää sitä, mitä on jo olemassa uuden luomiseen.

Ilona Tuomi:

Niin tottahan toki meidän kannattaa yrittää käyttää sitä, mitä on jo olemassa uuden luomiseen. Kuten sanoit, niin ruoka on aina hyvä asia ja se yhdistää meitä maapallolla eläviä kaikkia, koska kaikkien pitää syödä ja jos syö vielä paremmin, niin mikäs sen mukavampaa, mutta siinä on kyllä yksi sellainen tuotteistamisen paikka kyllä minusta.

Ja meillä on hyvää puhdasta ruokaa täällä, niin sitä kun saadaan maailmalle, niin hyvin menee ja siitä itse asiassa näitä haastatteluja, kun on mietitty, niin siellä yksi rouva, joka hän keräili, siis aivan valtavasti kaikkea ja hänellä oli suurimpana syynä se, että siinä on tavallaan sellaista läheltä tullutta terveellistä leivänjatketta pöytään. Ja hänen suuri jalotoiveensa oli, että tämän kun saisi ihmisille menemään eteenpäin jotenkin, mutta en tiedä sitten, miten suuret massat käännetään tällaiseen, mutta ehkä tässä voisi heittää pallon Ninalle, että millaisen matkailutuotteen vuohenputkesta saa.

Nina Tuominen (juontaja):

No siitä en tiedä, mutta hyödynnä nokkosta kurssi esimerkiksi, eli jos on iho-ongelmia, niin pyörimään nokkoseen, niin niitä tulee vielä enemmän varmastikin ja sitten tavallaan siitä taas sitten jatkumana toiselle yrittäjille, että voit tarjota tällaista voidetta, joka lievittää nokkosien tätä polttelua, mutta ennen kaikkea sitten kun ne ovat laonneet ne nokkoset sinne maahan, niin kerää ne nokkoset ja tekee niistä sitten jotain, tiedätkö kuivattaa ja tekee jotain teetä tai jotain muuta. Eikö tämä nyt ollut ihan...

Ilona Tuomi:

Ihan, kyllä. Tämä kuulosti täysin bisnesidealta. Ihan lähtee niin sanotaan, että satasen paketti per nenä.

Nina Tuominen (juontaja):

Oi, se on edullista. Ninan Nokkosfarmi.

Ilona Tuomi:

Joo, joku tällainen. Mutta toisaalta sitten myöskin minä innostuin vähän tuosta Ruokolahden leijonasta, että lähden leijonan metsästykseen, eli tällainen vähän mysteeri kurssi, että lähden leijonan metsästykseen, ja sitten kun sieltä ei sitä leijonaa tule, niin sitten kuitenkin taas paikallinen yrittäjä voisi olla siellä tarjoamassa juuri sieltä luonnosta tehdyn kolmen ruokalajin illallisen, ja sitten jos siinä on vielä, tiedätkö, joku järvi ja sauna ja ynnä muuta, niin ihan, siis kesätuote kyllä.

Minna Ahlstén:

Joo. Talvella en lähde sinne hankeen leijonaa metsästämään. Se on ihan selvä. Ei niin kuin sykähdytä.

Nina Tuominen (juontaja):

Kumma juttu.

Ilona Tuomi:

Joo.

Minna Ahlstén:

Tosi yllättävää.

Nina Tuominen (juontaja):

Ei sykehdytä välttämättä leijonaakaan.

Ilona Tuomi:

Niin.

Minna Ahlstén:

Ei kyllä välttämättä. Kyllä taitaa olla vähän tuollaisia kesäeläimiä. Leijonakin on niin sesonkiin eläin.

Nina Tuominen (juontaja):

On on.

Ilona Tuomi:

Joo. Ja eikös niitä ole Korkeasaressakin? Voihan sitä sinnekin vissiin mennä. Ja savannillahan ne tykkäävät elellä, mutta en tiedä, miten tuo Ruokolahti sitten, mutta joo, hyvä, Kummakivelle ja metsästysretkelle.

Nina Tuominen (juontaja):

No, palataan vielä hetki luonnon kulttuuriperintöön ja tarinoihin. Niitä nimittäin meillä ihmisillä syntyy näköjään koko ajan. Ihan tässäkin. Näitä tässä hetkessä syntyviä tarinoita voidaan siis säilyttää osana kulttuuriperintöä, oliko näin?

Ilona Tuomi:

Joo, kyllä. Ja nyt tässä hankkeessa tosiaan siinä on rahoittajana EU-maaseuturahasto ja hanke kohdentuu nimenomaan eteläkarjalaiseen rajaseutuun. Ja no, Minna tuossa avasikin vähän tätä maailman poliittista tilannetta, mikä siellä on vaikuttanut ihan suoraan matkailuyrittäjien kukkaroon. Mutta tässä myös mielenkiintoisena, täällä museon puolelta museaalisesti mielenkiintoista on ollut se, että kun ihmisiä on haastatellut, niin niistä haastatteluista on tullut jopa sellaista, mitä museomaailmassa kutsutaan nykydokumentoinniksi.

Eli dokumentoidaan joku ajassa oleva tapahtuma tai ilmiö, ja siellä kun on jutellut vaikkapa metsästäjien kanssa, niin kaikilla paikoilla ei nyt koiran kanssa hirveän voi metsästä, koska koira poloinen ei ymmärrä valtakunnan rajaa. Ja nyt jos se menisi sinne rajan toiselle puolelle, niin sitä koira ei saada sieltä sitten pois, kun näitä vaihtopisteitä ei nyt voida käyttää, mistä ne koirat on ennen saatu sitten takaisin omaan kotipihaan.

Eli tällaisia juttuja ja samaten, että mihin retkeilijät esimerkiksi siellä sitten suuntaavat reissunsa, niin mihinkä ilman suuntaan, niin tälläkin tämä tavallaan on sellaista nyt ajankuvaa, että jos tämä samainen hanke olisi tehty kymmenen vuotta sitten, niin tällaista materiaalia ei olisi haastatteluissa tullut ilmi. Ja sen takia sitten museon näkökulmasta on tosi kiinnostavaa, että niitä on tullut, ne on voitu tallentaa, ja se mikä tässä tosi hienoa on se, että yleensä kun on tällaisia hankkeita, niin niitä pitää kaikkien pykälien ja sääntöjen mukaan pitää viisi vuotta suunnilleen näitä materiaaleja, mutta nyt saatiin tehtyä yhteistyötä Suomen Metsästysmuseon kanssa, joka sitten ottaa nämä haastattelut arkistoonsa, eli niitä voidaan sitten tulevaisuudessakin hyödyntää.

Esimerkiksi tutkimuskäytössä, ja tämä siksi, koska sitä erämuseota ei vielä siellä Imatralla ole, se on tulevaisuutta, että arkistoakaan ei vielä ole, eli sen takia tässä tämä yhteistyö, mutta tosi hienoa näin tutkijan näkökulmasta, että nämä eivät sitten hautaudu jonnekin roskikseen.

Nina Tuominen (juontaja):

Kyllä.

Minna Ahlstén:

Tässä keskustelun aikana on tullut sellainen olo, että tarinoilla ja luonnon kulttuuriperinnöllä taitaa olla aika iso merkitys matkailun kehittämisessä. Mitäs mieltä te olette?

Ilona Tuomi:

Joo, kyllä ehdottomasti. Varsinkin kun se matkailuliiketoiminta on sellaisella alueella, jonne pitää erikseen tulla, eli tarkoittaa sitä, että ei välttämättä ole niin kauhean saavutettavissa yleisillä kulkuvälineillä tai muuten vaan on osa maaseutua, niin kyllähän se auttaa todella paljon, niin kuin Ilona aiemmin sanoi, että ne matkailupaketit, ne ovat kokonaisuuksia. Eli ihan sama mitä siellä tapahtuu.

Tulee vaikka rengasrikko, niin sieltä löytyy joku maatalo, mihin pääsee sitten majoittumaan, ja sitten maatalostakin löytyy joku, mistä saadaan vähän ruokaakin sitten ja voidaan jatkaa matkaa myöhemmin tai muuta. Ja hyvänä esimerkkinä on ollut juuri nämä kalastuskierrokset ja ruokaan liittyvät, majoitukseen liittyvät palvelut, mitä tässä on sitten nostettu esiin noista aiemmista ja mitä tarinoista on tullut ja mitä sitten meidän noissa työpajoissa myös nousut esiin. Ja hyvin pitkälti sen huomaa, että kyllähän näitä kovasti mietitään, että kyllä ne otetaan huomioon ja niitä on otettu jo huomioon, mutta sekin on sellainen asia, että se on aina hyvä nostaa esille, jotta se ei varsinkaan sitten unohdu vahingossa. Ja sitten taas, että jos se yhteistyö jostain syystä ei ole vielä sujunut, niin aina on mahdollista, että se saadaan kuitenkin sitten vielä elävöitettyä. Ja jos sieltä joukosta puuttuu joku yksipalanen, niin voipi olla, että siihen löytyisi joku uusi toimija sitten, joka pystyy täyttämään sen. Ja siinä voittaa taas kaikki. Ja nyt sitten nämä tarinat, nämä kulttuuriperinnön tarinat, niin nehän yhtenäistävät koko tätä tarjontaa.

Eli se on tietyllä tavalla se punainen lanka siellä kaiken sen joukossa, mitä tarjontaa on. Ja sitten se, että me saamme niitä tarinoita jaettua myös muille kuin paikallisille. Eli se on aivan mahtavaa, jos paikalliset itse tietävät, että millaista se luonnon kulttuuriperintö siellä on. Mutta vielä ihanampaa, jos myös me ulkopuoliset voisimme saada edes pieni kurkistus siihen. Tai sitten, että pääsisimme oikeasti jotenkin syventymään sen äärelle jollain jossain muodossa.

Nina Tuominen (juontaja):

Kyllä. Ja se, että tarinat eivät ainoastaan anna sinne uutta syötettä tai inspistä tai lihaa sen tuotteen luiden ympärille. Mutta jossakin tapauksessa voi olla niin, että matkailu suorastaan pitää tiettyjä tarinoita elossa, että se voi kääntyä niinkin päin. Ja siis oma esimerkki, niin itse mietin Irlantia, jossa on hienosti osattu tuotteistaa ihan jokainen linnaraunio. Ja jopa se huono sää on osattu tuotteistaa se, että siellä aina sataa.

Mutta se, että miten siellä on käytetty, vaikka niin kutsuttua kelttiläistä mytologiaa, niin monesti turistit tietävät siitä paljon enemmän ehkä kuin paikalliset, koska he ovat nähneet, että tällaista on ja tuonne pitää mennä ja tämä juttu pitää nähdä. Ehkä meilläkin jonakin päivänä tullaan sitten katsomaan Väinämöisen veneveistämöä tai mitäs niitä muita louhen lohiosoppaa syömään ja Joukahaisen jaaritteluita kuuntelemaan. Ja nehän kaikki onnistuisivat Karjalassa.

Minna Ahlstén:

Näin.

Nina Tuominen (juontaja):

Kyllä, nimenomaan. Ja kyllä tässä tulee sellainen olo, että kuinka tärkeää se varsinkin matkailussa ja jos puhutaan kulttuuriperinnön säilyttämisestä, niin kuinka tärkeää on se ensimmäisenä se, että tieto siirtyy jollain tavalla toiselle, on se sukupolvelta toiselle ja myös se, että yritykset tekevät yhteistyötä sen eteen, että saadaan se kulttuuriperinnöllisesti merkittävä palvelutuote luotua, on se sitten kotimaisille matkailijoille tai sitten ulkomailta tuleville turisteille. Ja sitten se, että osataan ottaa huomioon ne kaikki aspektit, mitä puhuttiin juuri tuossa, kun Minna sanoi, että rengas puhkeaa. Niin minä olisin lisännyt vielä siihen, että joo, että sitten kun se menee sinne maataloon yöpymään ja saa hienot ruuat, niin sitten sillä on myös korjaaja Kake, joka tulee korjaamaan sen renkaan vielä siihen.

Ilona Tuomi:

Kyllä, joo. Eli täytyy miettiä aika monet kohdat, että sitten kun ne kohtaavat, niin on aina tavallaan, niin kun sinulla on aina numero, minne soittaa. Todella mielenkiintoista. Tuleeko teille vielä jotain mieleen tähän loppuun, mitä minä en ole älynnyt kysyä?

Minna Ahlstén:

Ainakin hyvä olisi nostaa sitten teidän yhteystietonne esille. Eli jotain, mitä minä en ole kysynyt tai mitä ei ole vielä osattu sivuta. Ja jos ei ole muuta, niin ainakin ne teidän yhteystietonne. Miten teihin saa yhteyttä?

Nina Tuominen (juontaja):

Kyllähän tässä aika kattavasti jo oli, niin omalta osaltani ei ehkä ole lisättävää, mutta miten yhteyttä?

Minna Ahlstén:

Etunimi.sukunimi(at)lab.fi ja Minna Ahlstén on nimi, varmaan löytyy tästä jostain jakson tiedoista myös, niin sillä saa yhteyden. Ja meillä on hankkeen nettisivut myös, mistä voi katsoa aina, että mitä meillä oikein tapahtuu. Että muun muassa näitä tarinoita varmaan kerätään ihan hankkeen loppuun asti, niin ei ole vielä myöhäistä. Koskaan ei ole liian myöhäistä.

Ilona Tuomi:

Minut puolestaan tavoittaa, jos sähköpostia haluaa lähettää, niin ilona.tuomi@eramuseo.fi. Ja jos sitten laajemmin haluaa seurata, että mitä Erämuseo-hankkeelle kuuluu, niin kannattaa käydä katsomassa meidän kotisivumme, www.eramuseo.fi, ja sieltäkin löytyy sitten yhteystiedot. Ihan puhelinnumeroakin, jos oikein rupertella haluaa. Ja jos en heti vastaan, niin lupaan soittaa takaisin.

Nina Tuominen (juontaja):

No niin, nyt kuulkaa karjalaiset varsinkin. Ei muuta kuin puhelinlangat laulamaan. Kiitos teille, eli lämmin kiitos. Ja ihana, kun tulitte valaisemaan minua tästä aiheesta. Ja tietty kuuntelijoita myös. Ollaanpa aiheesta kuulolla jälleen. Ja tervetuloa seuraamaan ja kuuntelemaan jatkossakin sitten LAB Talk-Pintaa syvemmältä podcast-sarjaa. Täällä kuulee aina todella mielenkiintoisia uusia juttuja. Kiitos paljon.

Minna Ahlstén ja Ilona Tuomi:

Kiitos.

